

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Privilegiis. Titvlvs VII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

fratribus peccata illa, de quibus confessi sunt eis, & absoluti poenitentes, de illis sacerdotibus propriis teneantur (sicut etiam non tenentur) iterum confiteri: non obstante constitutione generalis concilii, quae sano intellectu (ne sequatur absurdum) quod per poenitentiam dimissa peccata quis confiteri debeat, & quod liberatus debitor adhuc ad solvendum remaneat obligatus, intelligenda est (ut ex ea patet) de illis, qui peccata sua confiteri aliis neglexerunt. Sed sacerdotes ipsis taliter confessis & absolutis adstricti sunt ministrare Eucharistia, & extremam unctionis etiam sacramentum. Super confessione autem facta fratribus memoratis, quam de confitentis solius praedictio (si falsum dicat) agatur in judicio animae seu poenitentiae foro, stabitur simplici verbo illius, qui sacramenta petit praedicta, & dicit fratribus se confessum. Duos tamen casus excipimus, scilicet si sacerdos asserat eum excommunicatum, aut notorie peccatorem. Sed videat, ne id dicat mendaciter, aut in dolum, vel in fraudem: quia si hoc egerit, a delicto tali, nisi plene satisfecerit (praeterquam in morte) absolvi nequeat, nec de illo od poenitentiam aliter admittatur. Ut autem diocesanis honor debitus reservetur, praecipimus ut provinciales priores praedicatorum, & ministri minorum ordinum praefatorum, per se vel alios, verbo vel scripto, eis significant, se fratres ad hujusmodi confessionum audiendam, & poenitentiarum injungendam officium elegerunt, & non nominando, aut coram ipsis sistendo eos, nec illorum numerum exprimendo, petant humiliter a diocesanis eisdem, quod idem electi fratres de ipsorum beneplacito & licentia dictum possint in eorum civitatibus & dioecibus intra eis determinatos fines officium exercere. Quod si denegerint, vel intra triduum non concedant, extunc iidem fratres nihilominus auctoritate eadem hujusmodi officium exequantur. Datam vero licentiam per diocesanorum mortem nolumus terminari. Per hoc autem non intendimus, quod sapientissimi fratres, qui ad hoc eliguntur officium exercendum, plus habeant in audiendis confessionibus, & poenitentis injungendis, quam parociales sacerdotes noscuntur habere. Sicque de casibus Episcopis & superioribus, quos inferius annotamus, ac sedi Apostolicae reservatis, se nullatenus intromittant. Observent ergo solliciti dicti fratres, ne ad confessiones recipiant criminosos criminibus, pro quibus solennis est poenitentia indicenda. Modo eodem excommunicatos respiciant, & clericos, qui propter delictum irregularitatem aliquam incurrerunt. Inconveniens enim existimamus, ut a peccato absolvat, qui poenitentiam ei debita imponere, aut irregularitatis poenam, peccati sequelam, vel excommunicationem, quae infligitur maxime a jure quandoque pro crimine, quaeve quem ab ecclesia, & per consequens a participatione ecclesiasticorum sacramentorum excludit, removere non potest. Incendiarios, eosque qui tam enormibus sunt irretiti peccatis, quod ea rationabilis consuetudo praescripta canonice in episcopatibus aliquibus reservavit Episcopis, similiter non admittant. quam consuetudinem (ex causa, quae iuste ad id animum nostram movit) solummodo circa voluntarios homicidas, falsarios, ecclesiarum immunitatis, & libertatis ecclesiasticae violatores, & sortilegos approbamus. Quod si forsitan antequam ab eo, qui poenitentiam habet, absolvi possint, mors talium confiteri volentium verisimiliter timeatur: etiam in praedictis casibus sospesati fratres eos confiteri volentes audiant, ipsisque beneficium absolutionis impendant, sed subeant juramentum, quod libertati se suis Episcopis & excommunicatoribus praestantibus: excommunicantium super his, pro quibus ab eis excommunicati erant, & Episcoporum pro peccato hujusmodi patiti mandatis. Verum, quia post baptismum inter ca-

tera magis ad salutem necessaria a est propositio verbi Dei, quo audientes illud, quod est victoria nostra, instruantur in fide, docentur fugienda fugere, & sectanda sectari, a quo per peccatum lapsi resurgunt, poenitentiae sacramentum perficiunt. Grandis nobis sollicitudo incumbit, ut tales ad haec promoveantur fratres, qui oleo dulcedinis verbi ejusdem nostris foveant subditos, a peccatis prohibeant, increpationis vino peccatorum suorum mordeant vulnera, eosque ad illa poenitentiae acrimonia purgandum & torquendum provocent & inducant. Ad id vero exequendum sententia b divina legis exposcitur, desideratur ordo, & vita integritas etiam postulari. Scriptum est enim c: Tu scientiam repulisti, & ego te repellam, ne sacerdotio fungaris mihi: quia labia sacerdotis custodiunt scientiam, & legem exquirunt ex ore ejus: alias prout ad eum pertinet inter peccatum & peccatum non posset discernere, nec peccator existens Dei deberet enarrare justitias, & testamentum illius assumere per os suum. Nam cujus vita despiciatur, consequens est, ut ejus praedicatione contemnatur. Quare decernimus, ut priores, & ministri generales, & provinciales praedicatorum, & minorum ordinum praefatorum, vel eorum vicarii, de discretorum consilio ad tam salubre officium fratres divina scientia doctos, discretionem vigentes, vita probatos, & expertis moribus (alioquin districtam reddent in futuro examinatione rationem) eligant, & assumant: sic enim, quod praedicebant, facient: quae arguent, operari cessabunt: & in eis edificabitur populus verbo pariter & exemplo. Ceterum licet (sicut praedicitur) de necessitate non sit, iterum eadem confiteri peccata: tamen quia propter erubescitiam, quae magna est poenitentiae pars, ut eorundem peccatorum iteretur confessio, reputamus salubre: districto injungimus, ut fratres ipsi consistentes attentent moneant, & in suis praedicationibus exhortentur, quod suis sacerdotibus saltem semel consistantur in anno: asserendo id ad animarum profectum proculdubio pertinere. Porro, ut circa sepulturam apud loca eorundem fratrum eligentium sepeliri, & portionem canonicam de relictis eisdem fratribus minime detrahendam nequeat in posterum dubitari: jubemus, ut corpora defunctorum, qui apud eorundem fratrum loca elegerint dum viverent sepulturam, processionaliter cum cruce, thuribulo, & aqua benedicta, cantando seu legendo officium mortuorum, vel psalmos, & alias ingrediennes parocias, possint assumere, & ad suas deferre ecclesias tumulanda. De quibuscumque vero relictis praefatis fratribus in communi, vel singulis ultimis decedentium voluntatibus, sive apud eos sepeliendi sint, sive alibi, nulla per parociales sacerdotes morientium, a qua fratres ipsos liberos esse volumus, canonica portio, vel multo minus per Episcopos episcopalis quarta omnino, cum eis tanquam exempti non sub sint, nec etiam debita jure parociae, si forsitan cathedralis defunctorum esset parocialis ecclesia detrahatur. De funeralibus autem medietatem, si commode divisionem recipiant, aliae ejusdem medietatis estimationem solvant parociali ecclesiae, & sacerdotibus antedictis. Funeralia vero intelliguntur hoc casu, quae cum funere deferuntur. De candelis vero, quas fratres portant, portio non petatur. Moneant autem iidem fratres, & pro posse inducant consistentes sibi, ut de propriis bonis suis parocialibus ecclesiis, eorumque sacerdotibus, competenter relinquant, & quae eis debent parocialia jura reddant. Ad hoc non murmuret quascumque secularis clerus, non gerant molestie prelati, quod circa praemissa sic duximus providendum. Attendant quanta ex his, quae in primis duobus articulis statuta sunt, salus animarum proveniat. Advertant quanta tollantur jurgia, & patienter considerent, quod eorum

a Verbi Dei propositio est ad salutem valde necessaria.
 b Fuit sententia. c Osee 4. Matth. 23. Psal. 111.
 Pppp z

nicæ, M. CCCC. XXXII. 8. Idus Martii, Pontificat. nost. Anno 2.

CAP. IV.

Transiit tenore duarum constitutionum, dicit quod hospitalaris sancti Iohannis ex statuto, consuetudine, vel privilegio habentes annalia beneficiorum vacantium, percipere debent portionem, quam habent beneficia obtinentes, si in illi essent residentes.

Iohannes XXII. Magistro & fratribus hospitalis sancti Iohannis Hierosolymitani.

Exhibita nobis ex parte vestra petitio continebat, quod dudum post constitutionem per nos editam, qua specialiter & expresse cavetur, quod habentes annalia in ecclesiis de consuetudine, privilegio, vel statuto, qui ratione dictorum annalium fructus primi, vel secundi, vel alterius cuiuscunque sequentis anni beneficiorum vacantium sibi habitus in totum vendicaverant, nihil exinde ultra summam, pro qua unumquodque beneficiorum ipsorum consuevit in decima solutione taxari, prout textu cuiusvis privilegii, consuetudinis, vel statuti quovis modo perciperent: sed ipsius summe perceptione duntaxat deberent esse contenti, totali residuo predicta obtinentibus beneficia remanens: nisi forsan illi, qui fructus illos soliti essent cum integritate percipere, malletent summam memoratam: quo casu percipiendi quod mallet, erat eis optio derelicta. Quodam aliam declarationem constitutionem fecimus, in qua specialiter cavebatur, quod si huiusmodi beneficium obtinentes in ecclesia, in qua specialiter illud beneficium existeret, minime residerent, ad debitum servitium impendendum, capitulo eiusdem ecclesie nihil deberet accrescere: quum cessante causa a, cessare debeat pariter, quod vigeat. Quodque ex verbis declarationis huius satis innui videbatur, quod fructus beneficiorum non residentiam accrescere debeant habentibus annalia memorata. Verum ex eo, quod in declaratione dicta non continetur expresse de perceptione annalium beneficiorum vacantium vobis debitorum de predictis consuetudine, privilegio, vel statuto quoad fructus non residentiam in eisdem, qui vobis accrescere debent, nullum adhuc commodum assequi potuistis: licet (ut pramittitur) dicti fructus capitulo non accrescant. Quare nobis huiusmodi declaratione nostra tacite innuitur, declarate expressius dignaremur. Nos itaque petitionem vestram juri consonam estimantes, ac propterea in hac parte quieti & indemnitati vestra providere volentes, presentis oraculo declaramus, quod fructus predicta ecclesie vel beneficii vacantis, cuius annalia, in quibus consistunt, debentur vobis ex privilegio, consuetudine, vel statuto, etiam pro ea parte, que obtinentibus prebendam vel beneficium huiusmodi (si in ecclesia, ubi illa consistunt, personalem residentiam facerent) deberetur, si non residerent ibidem vere vel interpretative, utpote per speciale privilegium Apostolicum, vel alias ex causa rationabilis ab huiusmodi residentia legitime excusentur: cum dicta pars (ut pramittitur) capitulo non accrescat, vobis accrescere debet, secundum intentionem, & mentem declaratoria memorata. Nulli ergo omnino hominum, &c. ut supra. Si quis autem hoc attentare presumpserit, &c. ut supra. Datum Avin. Calend. Martii, Pontificat. nostri Anno 5.

a L. adgere. 9. quamvis. ff. de iure patron. cap. cum cessante. de appellat.

DE POENIS.

TIT. VIII.

CAP. VNICVM.

Episcopus Caturcen. propter varios excessus per ipsum perpetratos, presertim quia sedi Apostolicæ, suis subditis & simpliciter injurias fuerat, varias poenas incurrit: quoniam perpetua depositionis sententiam meruit, privatusq. suis pontificali, sacerdotali & alio quolibet officio, & ad perpetuum carcerem condemnatus. Doctrina utilis hic nobis tribuitur: ut felices cognoscamus crimina & excessus, pro quibus prelati deponi possunt. Facit ad hoc c. veritate. extra. de dolo & contum. & c. ex leteris. & c. tanta est claritas Petri. de excessibus prelati. Et nisi antiqui libri hujus c. sub tit. de poenis. annotavissent, sub tit. de excessibus prelati. postumum fuisset.

Iohannes XXII.

DIVINIS exemplis, que nostrorum debent esse actuum regula, patenter instituitur, aures nostras subditorum a suis prepositis oppressorum, indebitè & aggravatorum injuste non obturare clamoribus, sed ipsi ipsas potius compassivis affectibus inclinare: ut si per solertis inquisitionis indaginem clamores huiusmodi opere a completos esse viderimus, liberationis opportuna remedium sollicitis studiis apponamus: poena nihilominus debita puniri in hanc patrorum qualitatem excessuum illicitos oppressores. Omnipotens etenim Dominus audito & clamore populi sui, propter duritiam eorum, qui operibus præerant, dolentis, ad liberandum eum descendit, & summi templi preposito, qui iuxta nominis interpretationem in vias pravas inique diverterat comminando, sic ait: Expellam te de statione tua, & de tuo ministerio te deponam. Dudum siquidem fama gravi, clamore frequenti, & querela flebili subditorum deferentibus nobis Hugonem Geraldii olim Caturcen. Episcopum, de multiplicatis excessibus, oppressionibus gravibus, enormibusque criminibus esse reum: Nos mala huiusmodi nolentes antè credere, quam probare, super illis inquisitionem per nos & per alios fieri fecimus diligentem. Et demum inquisitionis ipsius viso & examinato processu, luculenter invenimus quod ejus fuerat vitiosus ingressus, cum per ambitionem nimiam & per abrupta simoniaca pravitate ad pontificalem ascendisset honorem. Progressus autem ejus (ut execrando conveniret initio) injuriosus extiterat, quoad tria. Primo, videlicet quoad Apostolicam sedem, cui (licet ipsam honorasset in multis, & tandem ad episcopalis dignitatis apicem promovisset) terga vertens, non faciem, contemptum pro gratia, maleficium pro beneficio, & vituperium retulit pro honore. Appellationibus interdum ad sedem ipsam ab eo vel officialibus ejus per subditos oppressos emissis, nedum deserte contempnibiliter renuens, sed eas verbo vilipendens & facto, suis praeicipiendo ministris, quod de appellationibus huiusmodi non curarent, ac nihilominus appellantes (quibus contra oppressiones debuerat esse appellatio ipsa remedium) nunc per captivis injuriam, nunc per spoliationem beneficiorum, & alias indebitè assidendo multipliciter, non absque viis ingratitudinis violans, juramentum fidelitatis ab ipso præstitum dictæ sedi: nec veritus matris ecclesie transgressionem apertam, nonnullis quandoque per suas patentes literas de vacaturis mandavit beneficiis provideri, vias ad vacationem eorum aperiens nimis illicitas & suspectas: perniciosus etiam fuit, & frequens literarum Apostolicarum abusus. Secundo verò, quantum ad subditos, erga quos non pii prelati vel pastores peregit officium, quinimò tanquam fur improbus, crudelisque tyrannus sub pallio charita-

a Gen. 18. b Exod. 3. c Esa. 22.